

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svedec, izimski nedelje in praznika, ter velja po pošti prejemam za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr.

Za oznanila plačuje se od Miristopne petidravce po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnosti naj se blagovoljno posiliati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Nemška levica.

V nedeljo se je sešel klub nemške levice na sejo, da določi, kakor so poročali levičarski listi, kako razmerje bodi med stranko in novo vlado.

Določenega se v tej seji ni sklenilo nič, ker se sploh ni moglo nič skleniti. Program nove vlade še ni znan, in dokler se ne precizuje, ne more nihče vedeti, kako razmerje bo med njim in grofom Badenijem. Levica se je zategadelj tudi omejila na nekako resolucijo, iz katere je razvidno, da hoče ostati taka, kakoršna je bila. Govoril je samo grof Khuenburg in razvijal ideje, katere so že prej razložili levičarski listi.

Razmerje med novo vlado in nemško levico najbrž ni bil pravi povod, da se je sklical klub na sejo. Tudi drugim strankam je na tem, da izvedo, pri čem so z Badenijem, a ko so nekateri konzervativci zahtevali, naj grof Hohenwart povabi vsaj konservativne voditelje na pogovor, jim je Hohenwart rekel, da treba počakati, da vlada razglasí svoj program, a dokler tega ne storii, ne kaže zapustiti reserve in neutralnosti. To isto velja tudi za levico in zato ne verjemo, da je samo zaradi razmerja med njo in Badenijem, katerega še ne more določiti, sklical svoje člane iz severa Češke, in iz daljnjih Črnovcev, s Kranjskega in s Predarlškega, sedaj, dobrih štirinajst dnij, predno se snide državni zbor. Pač pa mislimo, da je povod klubovi seji situacija nemško liberalne stranke.

Stara kompromitirana politična koketa, imenovana nemška levica, se nahaja namreč v obupnem položaju in voditelji njeni se že boje za nje obstanek. Vzlic temu se je od 107 članov levičarskega kluba odzvalo vabilo le kakih petdeset, torej še polovica ne, a še ti so zahtevali, naj se posvetovanje čim prej dožene, „da bi se že s popoludanskimi vlaki mogli odpeljati domov“. Že to dokazuje, da je v levici zavladala neka apatija, ki kaže na neizogibni razpad.

Iz vseh koaliranih strank je koalicija škodovala samo nemški levici, moralno in materialno. Poljaki so vsled levičarske nerodnosti dobili prvenstvo v državi, katero je zmatrala levica za svoj monopol, konservativci so pri celjski postavki utrdili svojo solidarnost, levica pa je po celjskem po-

razu izgubila najizvrstnejše svoje može. Prvi mej temi je Plener. Ta je končal svojo politično karijero tako žalostno, kakor ni nikde pričakoval. On je bil faktično duša liberalni stranki in komaj se je iz političnega življenja umaknil v birokratsko zatišje, jela je levica ginevati tam, kjer je nje glavni fabor, na Češkem. Nemški nacionalci v češkem deželnem zboru so že sklenili, izstopiti iz levičarskega kluba, kjer jih je držal jedino le Plener, in osnovati svoj poseben klub. Sploh je pa odstop pl. Plenerja za levico hujši udarec, nego se v obče sodi.

Poleg Plenerja je vrgla usoda tudi zastopnika trgovinske zbornice ljubenske dra. Peeza. Imenovali so ga, kakor bivšega francoskega ministra Freycineta, „belo miš“. Bil je tako inteligent, povsem serijozen politik, ki je navadne levičarske kričače daleč nadkriljal. Govoril je redkokdaj, a kadar je govoril, je bilo vse, kar je povedal, zanimivo, poučno, utemeljeno. Moža so čislale vse stranke in da je levica po Neuworthu izgubila tudi njega, je zanjo prava katastrofa. Zdaj nima nikogar, ki bi bil v narodnogospodarskih vprašanjih avtoriteta.

Velika izguba za levico je tudi odstop barona Dumreicherja. Mož je bil straten nasprotnik Slovanov in stal na skrajnem krilu naših nasprotnikov. A bil je pošten nasprotnik, kako omikan in izveden. Za levico je bil toliko večje važnosti, ker je v njej reprezentoval nacionalni živelj ter zanjo v tej smeri deloval, pisal in govoril.

Četrtri politično umrlih odličnjakov je baron Widmann, svoječasni deželnih predsednik na Kranjskem. V klubu ni imel Widmann takega upliva kakor Menger ali Baernreiter, a zanjo je bil važen član: imel je veliko administrativno preteklost, mnogo zvez in mnogo upliva in kot zet Skennejev milijone, iz katerih je mnogo trosil za levičarske liste in strankarske potrebe. Splošno se je zmatral najresnejšim levičarskim kandidatom za ministerstvo notranjih del. Pri sestavi koalicijskega ministerstva se je tudi poganjal za ta portfelj, a dobil ga ni, pač pa se mu je ponujal portfelj trgovinskega ministra, kateri pa je on odklonil. Sedaj je pa tudi njemu odklenkalo.

Mimo teh štirih so izgubili levičarji še tri

mandate; odstopili so poslanci dr. Rainer, celovški zastopnik, ki je pa našel zavetišče v trgovinski zbornici koroški, dr. Pichler, zastopnik Žiteca, dr. Sobeslav Klucki, zastopnik Tešina.

Vse kaže, da s tem še ni končan v levičarskih vrstah nastali „débâcle“. Dr. Russ, ki je po Plenerjevem odstopu vodil levico, je dobil nezaupnico, in se več ne upa kandidovati za deželni zbor v tistem okraju, kateri je doslej zastopal. Prof. Bendlu se je izrekla zaupnica le z večino petih glasov, poslancema dru. Peschki in Pergeltu so volilci sicer dali absolutorij, pa zahtevali, naj izstopita iz levice.

Kako levica propada se vidi iz tega, kaki možje prihajajo kot novinci v drž. zbor, da nadomeste odličnjake, katere je stranka izgubila. Mandat dr. Avgusta Weberja, ki je imel v zbornici velik ugled, je dobil političen invalid Jos. Engel; mandat Neuwirthov je dobil penzioniran birokrat Bažant; namesto Widmanna je voljen neki v najširših krog h neznani Welponer, namesto Damsicherja politična ničla Rainer. Novačenje se je torej v kvalitativnem oziru za levico slabo obueslo in kar je zanjo še najhuje, voditelja nima.

Častilakomnikov, ki bi radi prevzeli vodstvo, je mnogo, a nobeden nima upanja, da postane Plenerjev dedič. Russ je v stranki skrajno nepriljubljen, Baernreiterja zmatrajo njegovi tovariši za oholega veleposestnika, Beer je židovskega rodu, Menger takisto in vrh tega prenagel in prestrasten, Chlumecemu se očita, da se želi le pri dvoru prikupiti, Khuenburg pa je prevelika — ničla.

Parlamentarni porazi, rastoče nezaupanje volilcev, vse to obuja v levičarjih strah, da je prišla njih eksistencija v nevarnost in zato se je sklical klub na sejo, da sklene, kaj bi bilo treba storiti, da se reši, kar je sploh še rešiti mogoče.

Levičarji se hoče pomladiti. Svoj program hoče razširiti in popolniti, a to je nemogoče, če ne opusti svojih vodilnih načel, na kar pa niti ne misli. Zategadelj pa sodijo vši tretji ljudje, da je stranka izgubljena, da nima bodočnosti. Stara razupita koketa ne more nikdar več postati mlado poštano dekle.

Listelek.

Louis Pasteur.

Danes izročajo materi zemlji ostanke zemeljske može, katerega štejemo med največje prijatelje človeštva, kateri se je z železno roko, junaški, boril proti smerti; vendar ona, dedičina nas vseh, prisla je tudi njemu v delež: Pasteur je umrl, vendar ne prehitro, ker celi rodovi imajo dovolj dela, da obdelujejo in razvijajo, kar je on dosegel, ne prehitro, ker bil je srečen, da je videl zoreti plod svojega truda, da je videl ljubezen in hvaležnost s katero se je človeštvo vseh narodov in držav spominjalo njegovih zasluga. S spoštovanjem se je izgovarjalo njegovo ime, dokler je živel, spoštovanje se kaže z vesoljnega sveta zdaj o njegovi smerti; francoski narod bo vedno lahko ponosen na tega moža, ki je bil njegove krv.

Louis Pasteur rodil se je 27. decembra 1822. kot sin revnega rokodelca v dep. Jura. Šolal se je v Arboisu, katero mesto se mu je tako priljubilo, da se ga je vedno rad spominjal. Svoje nauke je potem nadaljeval v Besançonu in Parizu. L. 1848. dobil

je stolico fizike v Dijonu, leta pozneje je šel v Strasbourg in potem v Lille, odkoder se je vrnil l. 1857. v Pariz kot vodja na isti zavod, kjer se je pred 11 leti sem šolal.

Še dva trenotka sta znamenita iz njegovega življenja: l. 1862., ko je postal član akademije znanosti in l. 1881., ko je bil sprejet v Académie française, čast, po kateri so hrepneli največi umetniki, pisatelji in mislitelji vseh strok. Njega gotovo ni vznemirilo to odlikovanje: ravnodušno je je sprejel, ravno tako, kot je mirno odklonil „red za zasluge“, ki mu ga je nemški cesar podaril. Bil je tedaj ne le velik učenjak, ampak tudi rodoljub, ki se ni sramoval svojega naroda, Francoz, kateremu „revanche“ ni bila samo publa beseda!

Zasluga, vredna njegovega imena, je iznajdba sredstva v obrambo proti steklini, jedni najhujših boleznj. Zavodi, ki se bavijo s tem zdravljenjem, imenovani Pasteurjevi zavodi, so razstreseni po celem svetu! Nadalje je on mnogo storil, da se je spoznal bistvo nalezljivih boleznj in nemala zasluga pri iznajdbi Behringovega „Heils serum“, sredstva proti davici, je bila Pasteurjeva in njegovega učenca, prof. Rouxa-a.

Kraj tega ni nikdar zastalo njegovo pero, a bil je vedno oprezen, in najprej je moral biti prepričan o neovrgljivo trdn podlagi vsake svoje iznajdbe, predno jo je odkril širjemu občinstvu, dobro vedé, da je znatižljnost ljudstva in hrepnenje dnevne žurnalistike udušilo mnogo iznajdb že v kali.

Tako je on delal, ne gledé na visoko starost, dokler ga ni položil mrtvoud na posteljo v njegovi priprosti, starinski hiši v Garchetu pri Parizu, kjer ga je teden pozneje t. j. 28. septembra t. l. našla smrt. Tu so ga napravili v njegovi spalni sobi na oder brez kinča, brez sijaja: pri glavi mu je brlela oljnata svetilka, v rokah je držal mal, star srebrn križec, a na vznožju je bil pladenj z blagoslovljeno vodo; kraj postelje pak je sedela mala njegova vnučinja in branila nadležne muhe z njegovega obraza. Po spalnici je še stalo par obbledelih naslonjačev in zaprašena lesena ura na steni, mojstrova vrstnica po letih, se ni zmenila za smrt: glasno je bila še nadalje svoje četrt ure, ko je stopil naučni minister v sobo, da počasti velikega mrtveca in ponudi Pasteurjevi vdovi grob mej vladarji in najslavnejšimi možni v Pantheonu. Vendar Pasteur si je

Novo ministerstvo in konservativci. Večina nemških konservativcev je zadovoljna z novimi ministri. Mej drugim je dr. Ebenhoch našel na njih, da so tako dobri katoliki. Da bodo Ebenhochu ugažali, smo mi vedeli, ker Badeni ne misli menda vloilne pravice razširjati v sedanjih kurijah. Ko bi kaj tacega nameraval, bi mu seveda dr. Ebenhoch precej boj napovedal, kakor ga je bil Taaffeju. Našel bi pač precej kaj na njem, da bi trdil, da je sumljiv liberalizma. Tudi ministra Gautscha je Ebenhoch povabil v nekem govoru v St. Osvaldu. Od novega ministerstva pričakuje ugodno agrarno reformo in to zaradi tega, ker sta v ministerstvu dva Poljaka. Ta dva bodeta gotovo skrbela za kmete, ker Galicija je poljedelska dežela. Take nadre pač more gojiti le kak dr. Ebenhoch, najbrž pa še on ne veruje, kar govor. Badeni in Bilinski pripadata gališkemu plemstvu, ki nikakor ni prijazno kmetom. Dr. Ebenhoch naj povpraša kacega gališkega kmeta, pa mu bode povedal, kaki prijatelji kmetov so gališki grajsčaki. Tudi je dr. Ebenhoch hvalil krščanski socijalizem. Volilci seveda so mu vse verjeli, ker ne vedo, da je dr. Ebenhoch v državnem zboru pod Windischgrätzom nasprotoval krščanskim socijalistom.

Krščanski socijalisti in nemški nacijonalci. Nemškonarodna in protisemitska „Ostd. Rundschau“ ni nič prav zadovoljna s krščanskimi socijalisti. Nikakor ji ne ugaja, da se krščanski socijalisti bratijo s klerikalci. Klerikalizma ne bodo podpirali nemški nacionaleci in omenjeni list že preti, da se nemški nacionaleci v varstvo nemštva in svobode zjedinijo z dosedanjimi nasprotniki, to je z liberalci. Ta izjava nemškonarodnega lista ni nič posebno prijetno dirnula krščanskih socijalistov, kajti boje se, da se mej njih vrste zaseje nesloga. Prav lahko se pripeti, če se ne odreko klerikalizmu, da se v dunajskem mestnem zboru porodi nova liberalna večina proti njim. Seveda ta nova večina bi ne mogla tako pospeševati židovstva in kapitalizma, kakor ga je prejšnja, a vsekako bi krščanskim socijalistom delala velike ovire, posebno če bodo liberalci znali si dobro izkoristiti položaj v mestnem zboru.

Madjari proti hrvatski avtonomiji. Madjari vsako priliko porabijo, da bi kaj omejili avtonomijo Hrvatske. Vse njih želje in težje merijo na to, da bi jo ponižali v navadno ogersko pokrajino in jo naredili za del Ogerske. Te dni je neki dr. Geza Ferdinand izdal neko knjigo, v kateri razpravlja o ogerskem državnem pravu. Knjiga sama na sebi ni nič posebnega in je nje namen poživiti propagajočo madjarsko državnopravno zavest. Pisatelj se je pa v tej knjigi dotaknil tudi hrvatskega državnega prava in dokazuje, da naslov kralja kraljevin Hrvatske, Slavonije in Dalmacije ni opravičen, ker se že oblast ogerskega kralja raztegne na Hrvatsko in Slavonijo. Namen je pač jasen. Če bi se kaj tacega dovolilo, potem bi pa kmalu Madjari rakli, da posebne avtonomne vlade v Zagrebu tudi ni treba, kajti tudi oblast ogerske vlade se lahko raztegne na Hrvatsko in Slavonijo. Dobro je to, da Madjari še nimajo moči, da bi vse izveli, kar želje. Marsikaj

želet grob na istem mestu, kjer je ozdravil prvega človeka od pasje stekline, in tako se bo tudi zgodilo. Koncem oktobra t. l. ga prenesejo iz začasnega groba v Notre-Dame cerkvi v slavnostnem sprevodu na njegov zavod v stalen grob.

Na istem zavodu je tudi zdaj zadnjih šest dñij ležal na odru, vendar ne več revnem, zapršenem, kakor prve dni na svojem domu, ampak krasnem „vrednem vsakega kralja“ kakor pravi Figaro: cela dvorana je bila spremenjena v velikansko nagrobno cerkev, v kateri se je vrstilo blizu do tisoč poslanih vencev in so se lesketali dragoceni kameni od nebrojnih redov, ki jih je pokojni prejel z vseh delov sveta.

Kraj njegovega odra, kjer je zdaj ležal v stekleni rakvi, pak se je pomikal dan za dnem narod, domač in tuj, v popotnih oblekah in dragocenih dvorskih nošah. Matere so kazale otrokom v naročji obraz moža, katerega so v življenju le redko videli in s ponosom bo Parižan dejal svojim unukom: „jaz, da, jaz sem ga videl!“

In včeraj, ko so ga prenesli v Notre-Dame cerkev se je trlo nad pol milijona ljudstva, da vidi ta spredvod; udeležili so se ga vsi ministri in zastopniki vnanjih držav. Sam predsednik francoske

že jim doma ne gre po volji in bi dobro storili, da bi se bolj za Ogersko brigali, kakor za Hrvatsko.

Odsek ogerske gospodske zbornice se je te dni zopet posvetoval o predlogi o svobodnem bogoslužju. Vzprejel je zopet določilo o brezverstvu, s pristavkom, da dotočnik, ki izstopi iz kake cerkve ali verske družbe, mora še pet let plačevati doneske verski družbi, v kateri je bil. Sklenil je odsek tudi, da se kristjan lahko požidi, in sicer v obliki, da je vsakemu dovoljeno prestopiti iz zakonito priznane vere v drugo. Grof Moric Eszterhazy je napovedal, da bodo v zbornici nasprotovali on in njegovi somišljeniki tem določbam. To, da že v odseku vlada ima večino, pa nima nobenega pomena, kajti v odseku ima vlada že dolgo večino, a v zbornici je pa dosedaj vselej propala z omenjenima določbama. Dne 21. t. m. bode v gospodski zbornici že razprava o tej stvari. Čas za vlado ni ugoden, ker na jesen se zbore ogerska konservativna aristokracija v Budimpešti. Mnogo ugodnejše bi bilo za vlado, ko bi bilo glasovanje po leti, ko so še aristokratje potoplicah.

Reforme v Makedoniji. Turška vlada je pripravljena v Makedoniji, ko se uravna armensko vprašanje, uvesti jednake upravne reforme, kakor jih je predlagala za Armenijo. Ob jednem se bode pa imenovalo nekaj bolgarskih škofov za Makedonijo. Zastopniki velevlasti podpirajo to namero turške vlade. Upira se pa sultan, ki se boji zameriti moředancem, ki bi utegnili uprizoriti kako zaroto proti njemu. Zato je pa dvomljivo, da bi turška vlada sama kaj storila pri sedanjem razburjenju moředanskega prebivalstva, ako ne bode prisiljena od velevlasti ali pa vsled daljnih dogodkov.

Dogodki v Turčiji. Poboji v Carigradu se ponavljajo. Minoli četrtek so mohamedanski delavci pobili 21 armenskih tovarišev. Umorjeni so bili katoliki. Na tisoče ljudij je skritih po cerkvah. Boje se, da jih pobijejo, ako se povrnejo domu. Veleposlaniki so storili skupni korak pri turški vladi. Zahtevali so odločno, naj se kaj stori, da se prebivalstvo pomiri. Vlada je obljudila, da bode vse storila, kar je mogoče. Ker policija ni kos izgredom, so v Carigrad poklicali več vojakov. 150 umorjencev so dosedaj že pokopali. Koliko je v Carigradu pri neredih ljudij ubitih, se ne ve. Armenci trdijo, da najmanj kacihi 700. Turki sami pa priznavajo, da kacihi 300. Če je tudi le poslednja številka resnična, morajo razmere v Carigradu biti že jako neznosne. Neredov v Carigradu so se pa bili poslužili razni postopaci, kakor je že navada ob tacih prilikah, da so ropali. Tega pa niso delali le mohamedanci, temveč tudi nekateri kristijanje, v prvi vrsti Grki, ki so mojstri v ropanju. Večina roparjev na Balkanu je grške narodnosti. Sicer so pa tudi Armenci precej lakomni na denar in tudi zaradi tega niso posebno priljubljeni. Turška vlada je več sto turških soft, ki so ljudi hujskali, že odstranila iz Carigrada.

Kreta. Tudi na Kreti nekaj vre. Kristijani se pripravljajo za ustajo in govorijo se, da proglaše zjednjenje z Grško. Samo na sebi se turški vladi ne bi bilo posebno bati grških Krečanov, ker niso posebno dobri v boju, a če se pomislí, da že po vsej Turčiji skoro začenja vreti, je pa gotovo tudi to

države, Faure, je prišel v prostorno Notre-Dame cerkev, ki je bila vsa črna zastrta in s srebrnimi palmami okrašena in stojé poslušal nagrobeni govor velikemu možu, ki ga je proslovil naučni minister.

Iz njegovega življenja se pripovedujejo razne dogodbine, mej drugimi tudi spor z Arboisom. To mesto, kjer je prežil svoja otročja leta, mu je bilo, kakor že omenjeno, najljubše. Zahajal je vsako poletje za nekaj dni tja v svojo hišo. Uvažajoč njegovo osebnost, so mestni očetje nazvali ulico, ki vodi od njegove hiše do železniške postaje „Pasteurjeva ulica“. L. 1888. se je nakrat bralo po časopisih, da so to ulico prekrstili v „Kolodvorsko ulico“ in — Pasteurja ni bilo več v Arbois. Drugo leto pride — njega ni! Nazadnje pošlje mestni zbor odposlanstvo v Garchet, da ga povabi na letovišče v Arbois. Začuden so bili vsi, ko so zvedeli, kaj da je vzrok temu, kajti ulica nazivala se je tako kot preje: Pasteurjeva, le hudobni prebivalci njegovega rojstvenega kraja so raztrošili to vest, da privabijo Pasteurja v svoj kraj, poznajoč njegovo rahločutno naravo.

Na Dunaju, 6. oktobra 1895.

Drd. Iv. Borštnik.

jako neljubo Turčiji in se ne ve, če bode mogla dolgo povsod krotiti duhove.

Španjski pomorski častniki so jako občutljivi, če se kaj piše po listih o njih. Že večkrat so imeli časnikarji sitnosti zaradi njih. Sem tertijsa so ti olikani gospodje že po raznih redakcijah vse pobili. Nedavno je „Heraldo de Madrid“ priobčil članek od profesorja Alasa v Oviedu, v katerem se hvali hrabrost pomorskih častnikov, a izraža željo, da se odpravi pomankljivo izobraženje pri njih. Častniki so se vsled tega članka čutili razčaljene. Zahtevali so zadoščenje. Sedaj so jo pa naleteli. Skoro vsi listi, celo vladni, so pritrjevali, da je omenjeni profesor imel prav in mnogo so pisali o nevednosti častnikov. Pomorski častniki sedaj že niso vedeli, koga bi vse klicali na dvoboj, a napisali so pa spoznali, da je najpametnejše, da se stvar z lepa poravna. Zadovoljili so se s tem, da je gori imenovan časnik prinesel neki članek, v katerem nekoliko popravlja prvi članek, v tem smislu, da ni misil častnikov žaliti in je le hotel povedati, da bi bilo dobro nekoliko preosnovati izobrazbo za pomorske častnike.

Vojna na Madagaskaru. Dne 25. septembra so Francozi vzeli Babay, poslednje utrjeno taborišče pred Tanarivom. Poročilo o tej znagi je potrebovalo deset dñij, da je prišlo v Pariz. Sedaj mislijo v Parizu, da so Francozi že davno v Tanarivu, glavnem mestu Madagaskarja. Hudih bojev Francozi niso imeli, če tudi so skrivaj Angleži podpirali domačine in jih zalagali z orožjem. Domičini nimajo poguma in se tudi ne morejo navaditi rabe pušk. Povsod je domača vojska bežala. Neki madagaski general je prosil, da bi mu poslali kacega evropskega častnika, da bi zadrževal vojake, da bi vsaj prehitro ne bežali. Poslali so mu polkovnika Graneca v Andribo, ki pa ni mogel napraviti menj vojaki pravega reda. Večino vojakov je našel pijačih. Vojaki so prosili, da naj jim dajo pušice in bodala, ker s puškami se ne znajo bojevati. Dne 23. septembra je kraljica izdala neki razglas, v katerem očita vojakom strahopetnost. Da ni prirodnih težav, bi bilo pri tacih razmerah bojevanje za Francoze igrača.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 9. oktobra.

— **(Žrtva klerikalnega hujskanja.)** Pri izgredu, kateri je provzročila klerikalna stranka na shodu v Starem trgu, se je odlikoval tudi 31 let stari tesar Janez Avsec iz Pudoba. Ko so orožniki nekatere razgrajače hoteli aretovati, se je Avsec temu zoperstavljal. Naskočil je orožnike in mahal s pestjo okrog sebe tako, da mu je jeden orožnik moral nastaviti bajonet na prsa. Tudi sicer je žalil orožnike s surovimi psovkami ter jih zmerjal, ko je bil že aretovan. Dež. sodišče ga je danes zaradi javne posilnosti obsodilo na tri meseca težke ječe, pocstrene s postom vsakih 14 dñij. Zujedno z Avsecem je stala pred sodiščem 36 let stara Sofija Vesel, tožena, da je hujskala ljudstvo, naj aretovane za Avsegovo oprosti siloma. Obravnavata proti njej se je preložila. Proti tistim osebam, katere so na shodu razgrajale, poztopa okrajno sodišče v Ložu. Avsec je žrtva klerikalnega hujskanja; da niso klerikalni generali klicali fantov na vojsko zoper „liberalce“, da niso ljudi begali z zvijačami in neresnicami, bi Avsecu ne bilo treba iti v ječo.

— **(Repertoire slovenskega gledališča)** Jutri se bo pela opera „Trubadur“, najbrž zadnjikrat pred Božičem. Cene so iste, kakor pri prvi predstavi. Prihodnja slovenska predstava bo v soboto in sicer se bode pela opereta „Nitouché“, katera je lani doseglj takoj velik uspeh na našem odru. Glavni ulogi sta letos v drugih rokah nego lani. Kot Nitouché nastopi, prvič na našem odru, gospa Stojkovičeva, uloga Celestina pa se je poverila g. Urbančiču, ki je že o raznih prilikah dokazal, da je sposoben komik. Ulogo brigadirja Loriota bo igral g. Vučičević, vse druge uloge pa so razdeljene tako, kakor lani. Za opereto „Nitouché“ pridejo na vrsto Schillerjevi „Razbojnički“, kateri se pri nas že veliko let niso igrali. Franca Moora bo igral g. Inemann, Karla Moora gosp. Stojkovič.

— **(Blagoslovljenje dež. bolnice.)** Deželni odbor je v današnji svoji seji določil blagoslovilje nove deželne bolnice na dan 16. oktobra.

Dalje v prilogi.

— (Petindvajsetletnico) svojega učiteljevanja je te dni praznoval učitelj na drugi mestni deški ljudski šoli g. Fran Kokalj.

— (Vprašanje o obdelovanju barja) se je končno začelo resno pretresovati. Poljedelsko ministerstvo je namreč naročilo vladnemu svetniku gosp. Markusu in ravnatelju c. kr. kmetijsko-kemičnega poskušališča gosp. Meisslu, naj prestudirata vprašanje o osušenju ljubljanskega barja z barsko-kulturnega stališča in naj eventualno nasvetujeta ustavovitev posebnega poskušališča. Rečena gospoda in deželni inžener gosp. Hrásky so se danes lotili dela. Gospodje so se v spremstvu deželnega odbornika g. dra. Papeža peljali danes na dolensko stran barja, jutri pa pojdejo na vrhniško stran.

— (St. Jakobsko-Trnovska ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda) Z ozirom na včerajšnjo notico o „Sentjakobsko-Trnovski ženski družnici sv. Cirila in Metoda“ se nam poroča, da so odbornice imenovane podružnice povodom vabljenja k občnemu zboru nabrale 71 gld. in ne, kakor smo poročali, 65 kron.

— (Stara dež. bolnica) se bode deloma še letos demolirala. Najprej se bo podrla bolniška cerkev. Delo se začne koj, čim se bolniki preselijo v novo bolnico. Kakor smo že svoj čas javili, se je demobiliranje izročilo stavbeniku g. Zupančiču.

— (Potres.) Danes ponoči nekoliko minut čez polunoč je bil po daljšem presledku zopet rahel podzemski sunek, ki je nekatere prebudil iz spanja, drugi ga pa niti čutili niso. Strahu ni provzročil, istotako nobene škode.

— (Policjske vesti.) Danes zjutraj okoli 4. ure našli so mestni stražniki na sv. Jakoba na brežu poleg sv. Jakoba mostu pred stanovanjem nekega starinarja dva dobro ohranjena kotla, kakor se rabijo pri štedilnih ognjiščih. Kotla sta bila brez dvoma ukradena. Po storilcu se pozveduje. Dotični, kateremu sta kotla bila ukradena, naj se čim prej zglesi pri mestnem policjskem uradu. — Delavca Janeza Japelja žena, stanujoča ob Cesti v mestni log štev. 22, se od včeraj opoludne pogreša. Triinštidesetletna žena šla je v mestni log pobirat želod in ker se tudi zvečer ni vrnila domu, sumi se, da je morebiti ponevrečila. — Mestna policija aretovala je včeraj 3 osebe in sicer zaradi beračenja in postopanja.

— (Mesečni semenj.) Na semenj dne 8. okt. se je prignal 505 konj in volov, 419 krav, 89 telet, skupaj 1013 glav. Kupčija je bila posebno pri konjih živahna, ker so bili prišli kupci z Laškega in so precej konj pokupili, pa tudi goveja živina sploh se je dobro prodajala.

— (Samomor.) Posestnik Jožef Novak iz Kozarij, božasten mož, je v nedeljo zvečer zbežal s svojega doma proti bokavškemu mostu in skočil v vodo, še predno so ga dohiteli ljudje. Možu se je večkrat mešalo.

— (Zdravstveno stanje.) V Dolžu v novomeškem okraju je vnovič zbolelo 5 osob za legarem, od prejšnjih bolnikov jih je pa ozdravelo 11, bolnih je še 8 osob. — Griža ponehuje v Št. Janejski občini, bolnikov je še 21. — Legar se razšira v Predgradu v črnomaljskem okraju in je zbolelo vnovič 11 osob. — V Škofiji Loki in okolici je škarlatica ponehala. Izmej vseh 155 zbolelih — mej njimi 13 odraslih — je umrlo 29 otrok in 1 odrasel.

— (Goldinarskih bankovcev) se je v mesecu septembri potegnilo zopet blizu 200.000 iz prometa. Torej jih je samo še za blizu 2 milijona goldinarjev v prometu. Vsega vklj. je bilo od 24. julija lanskega leta iz prometa vzeti 55.89 milijonov goldinarskih bankovcev. Vsega vklj. se je vzel iz prometa za 135.5 milijonov goldinarjev državnih bankovcev, ki so se nadomestili s srebrom in baničnimi bankovci.

— (Trgatev v Pišecih) na Spodnjem Štajerskem je bila ugodna. Iz novih vinogradov se je pridelalo prav dobre in sladke kapljice in sicer po 1 do 100 in tudi 150 vedrov. Bilo bi pa še več mošta, da nista škode naredila spomladni mraz in zdaj pa suša. Cena moštu je precej visoka, od 20 do 25 gld. hektoliter.

— (Jabolka) kupujejo po Spodnjem Štajerskem kupci iz Nemčije. V mariborski okolici plačujejo štrtinjak navadnih jabolk po 20 do 24 gld., boljše pa po 24 do 28 gld.

— (Državnozborska volitev v Celovcu) Pri ožji volitvi mej nemško liberalnim županom dr. Poschem in nemško-nacionalnim urednikom Dobernjgom je zmagal poslednji. Levičarji so torej izgubili zopet jeden mandat. Borba je bila precej huda, udeležba velika.

— (Družbi sv. Cirila in Metoda) je došlo 7. t. m. obvestilo tržaškega magistrata, da je tržaško namestništvo 17. septembra odobrilo tako uravnavo temošnjih družbinih šol, da se bo 3., 4. in 5. deški

razred za nadalje poučeval pod moškim vodstvom po moških svetovnih močeh; 1. in 2. mešani ter 3. in 4. ženski razred pa pod samostojnim vodstvom šolskih sestra. — Tako je stopila družba s to uravnavo zopet mogičnim korakom naprej.

— (Hrvatske novice.) Stanovanja ob prihodu cesarja-kralja v Zagreb bodo, kakor poročajo hrvatski listi, precej draga, ker se je nadejati velikega navalnega ljudstva in tujcev iz vse dežele. Dobro je torej, da se vsakdo, ki se hoče muditi ob teh slavnostnih dneh v Zagrebu, pravočasno oskrbi stanovanje. Cesar se bode mudil v Zagrebu 3 dni, od 14. t. m. zjutraj do 16. t. m. zvečer. — Člani pevskega društva „Kolo“ so te dni šli po pevski skušnji skupno v novo gledališče, da si ogledajo notranje prostore. Na odrnu so zapeli „Liepa naša domovina“ in „Bog i Hrvati“. Tako so novi hram Taliže še pred oficijelno otvoritvijo posvečili s hrvatsko pesmijo. — Pri sijajnem plesu, ki ga priredi mesto Zagreb ob navzočnosti cesarja se bode plesal tudi hrvatski kolo. — Cena moštu na Hrvatskem je prilično visoka. Kapljica bodo dobra in se toči po gostilnah po 32 do 36 novč. liter. — V Oseku so našli delavci pri polaganju tlaka iz gornjega v spodnje mesto ostanke rimske zgradbe, ki so še precej dobro ohranjeni. Dozdaj se je odkrila pol metra visoka slikana stena.

* (Biciklistov na Dunaju) je zdaj že 10.000, toliko se je namreč izdalo licenc. Do 1. 1892 je bilo samo 1465 in do 1. 1894. še le 5000 licenc vzetih. Zdaj pa se bicikl že uporablja tudi v praktične svrhe, odtod prihaja velika pomnožitev števila kolesarjev. Prvi bicikliški klub se je ustanovil leta 1881., zdaj pa je že nad 140 kolesarskih društev in blizu toliko prodajalcev biciklov.

* (Zanesljivi uradniki) Ni je menda dežele na svetu, kjer bi bili uradniki tako do mozga komumpirani, kakor na Madjarskem. Vsak dan pride kako novo sleparstvo na dan. Sedaj je policija v Aradu zaprla umirovljenega davčnega blagajnika Ferd. Basco, ker je s pomočjo raznih drugih poštenjakov, uradnikov in neuradnikov, opeharil drž. blagajnico za 95.000 gld.

* (Policijski stražmojster morilec.) V Miškolu so te dni zaprli bivšega policjskega stražmojstra Štefana Kalniczkega in njegovo ženo, ker sta pred 3 leti roparsko umorila tamošnjega krčmarja Petra Szini-ja in njega hčer. Kalniczky je zločin obstal, žena njegova pa taji.

* (Elektrika pri poštni službi.) V Ameriki hočajo elektriko uporabiti pri poštni službi, namreč za kolekanje pisem, ker ta manipulacija z roko potrebuje precej časa. Odslej naj bi to delo opravljal električen stroj, ki bode kolekoval po 500 pisem v jedni minut. Ako se to uresniči, utegnejo gotovo tudi evropski poštni uradi seči po električnem stroju.

* (Nesreča na vodi.) V reki Oka blizu vasi Ozery pod Moskvo se je te dni potopil velikanski plav, na katerem je bilo nad tisoč romarjev. Ker je voda prav na tistem mestu jako deroča, se noben romar ni mogel rešiti.

* (Zajec z burno minulostjo) je bil te dni ustreljen blizu Goldapa na Pruskom. Okolu vratu je imel na železni žici pritrjene 4 tablice, iz katereh prve je razvidno, da je kot mladič bil rešen iz kremljev jastrebovih in izpuščen 4/6 l. 1892. Potem je bilo na dveh zabeleženo, da je bil dvakrat obstreljen l. 92. in 94. a zopet izpuščen. Četrta tablica je povedala, da je bil l. 94. vjet a zopet izpuščen, bil je na jedni nogi hrom in na jednem očesu slep. Zdaj pa ga je doletela smrtonosna svinčenka.

* (Soprogovo maščevanje.) Pariški delavec Ahil Lermite je svojo ženo tako pretepal, da mu je ušla. Dobila je zavetišče pri nekem kramarju De lattreu. Nekaj časa se je zapuščenemu Ahilu prav dobro zdelo, da je drug prevzel njegovo ženo, a ko je videl, da se žena in nje ljubimec dobro razumeta, jelo ga je to jeziti. Te dni je na vse zgodaj ulomil vrata v Delattreovo stanovanje in začel ubeglo ženo in nje ljubimca neusmiljeno pretepati. Rabuka pa ni trajala dolgo. Doseglj se je porazumljenje in vsi trije so se sprijateljili in skupaj edšči v krčmo. Popivali so ves dan in ko je prišel Delattre zvečer domov — ljubimko je bil na potu izgubil — je komaj zamogel še hišniku povedati, da je mož njegove ljubimke njegov najboljši prijatelj. Prišedši v sobo je sedel in na stolu zaspal. Kmalu za njim je prišel Ahil Lermite. Hišnik ga je pustil v hišo, ker mu je Delattre povedal, da sta se pobotala. Ko je prišel Lermite v Delattreovo sobo se je hkrati premenil v besnečega Rolanda. Zgrabil je spečega Delattrea za vrat in ga zadavil, potem pa utekel. Ko je prišla gospa Lermite do domov in našla ljubimca mrtvega je takoj slutila, da je morilec nje mož. Hčela je na policijo in redarjem se je posrečilo dobiti morilca še tisto noč.

* (Nad 50 000 za šolo godnih otrok — brez pouka) je v Novem Jorku, ker šolski prostori nedostajajo za vso množino otrok.

**Slovenci in Slovence! ne zabitte
družbe sv. Cirila in Metoda!**

Brzojavke.

Dunaj 9. oktobra. Uradna „Wiener Zeitung“ prijavlja lastnoročno pismo cesarjevo, s katerim se sklicuje drž. zbor na dan 22. okt.

Dunaj 9. oktobra. Na dnevnem rednem seje drž. zbor na dan 22. t. m. so naslednje točke: Programatična izjava novega ministerstva, finančni eksposé za l. 1896, in poročilo o raznih peticijah.

Dunaj 9. oktobra. Badeni je naročil sekcijskemu šefu dr. Rittnerju naj — po njegovih načelih — sestavi načrt volilni reformi.

Budimpešta 9. oktobra. Ministerski predsednik Banffy je odpotoval v Gödöllő, da s cesarjem določi besedilo oficijelnim cesarjevim govorom v Zagrebu. Zatrjuje se, da se bo v govorih povdarjal državnopravno razmerje med Hrvatsko in Ogersko v madjarskem zmislu.

Bukurešt 9. oktobra. Kralj je vzprejel demisijo ministerstva. Nova vlada se sestavi, čim se kralj vrne od vojaških vaj.

Naredno-gospodarske stvari.

— Socijalna vprašanja (Dilje.) C. Kmečki stan. 1. Kmečki stan je nujno potreben državi ne samo za proizvajanje živeža in vseh snovij za obrt, marveč tudi za varstvo reda, miru verskega in naravnega življenja. 2. Kapitalizem razjeda kmečki stan v njegovem jedru. Da se reši in zopet more izvrševati svoje važne dolžnosti, zahtevamo: a) Zakonito se mora prepovedati zasebnikom nakopičevanje zemljišč v velika posestva. b) Uvesti se morajo stalni domovi s primernim pohištvo in potrebnim številom živine (fundus instructus). Ti domovi morajo biti toliki, da se na njih labko živi jedna družina. Stalnost mora biti taka, da se ne smejo razkosovati in da se tudi ne smejo zadolževati za več nego za četrtino svoje vrednosti. c) Stalni domovi morajo biti dedni. Zato se mora v tem smislu izpremeniti sedanje dedno pravo, ki pospešuje razkosavanje zemljišč in s tem naraščanje poljedelskega proletarijata. — Zi kranjsko deželo naj se čim najpreje ustanovi deželni zakon o stalnih domovih v smislu državnega zakona z dne 1. aprila l. 1888. drž. zak. št. 52. d) Če se vidi, da kedno slabo gospodari s svojim stalnim domom, se mora nastaviti namestu njega sekvester, ki se mora, če je mogoče, izbrati iz njegovih bližnjih sorodnikov. e) Pri prisilni ali prostovoljni prodaji stalnih domov morajo imeti kupno predpravico bližnji sorodniki in za njimi kmečke zadruge. f) Kmečke zadruge se morajo zakonito uvesti in dati se jim mora potrebna samoupravna samostojnost. Njihovo delovanje obsegaj: z) določevanje obsega stalnih domov; β) nakupovanje posestev po prisilnih ali prostovoljnih dražbah; iz teh posestev napravlja zadruga stalne domove, ki jih proti gotovemu plačilu ali proti večletni renti oddaja poljedelcem, ki nimajo stalnih stalnih domov; γ) skupno zboljševanje zemlje; δ) napravo skupnih skladšč, ki vzprejemljejo in prodajajo pridelke zadružnikov, jih nekaj takoj izplačujejo, nekaj pa potem, ko so prodana; ε) nakupovanje vseh zadružnikom za kmetijstvo potrebnih stvari: umetelnih gnojil, semen strojev, živine itd.; ζ) kreditne zavode, osnovane popolnoma po načelih krščanske vzajemnosti in požrtvovalne ljubezni; η) kreditni zavodi kmečkih zadruž morajo biti mej seboj organizovani, zvezani z okrajnimi in deželnimi zavodovi in z državno poljedelsko banko; ves kredit tičoč se poljedelskega stanu morajo imeti v svoji upravi in nobeno zemljišče se ne sme obremeniti drugod nego pri teh zavodih; θ) ko se utrdijo zadruge, naj se od zemljišč ves davek plačuje v naturalijah pri njih; one naj ga potem odražujejo državi; ι) uvede naj se primeren red za posle in za poljedelske delavce, ki bu njim in samostojnim poljedelcem v korist; θ) ustanove naj se pri vsaki zadruži zakonita razsodiča, ki odločujejo v prvi instanci prepire o lastništvu in posesti; λ) zadružno vodstvo opravlja za svoje zadružnike vse posle, ki so po zakonu z dne 25. julija 1891, drž. zak. št. 76, izročeni notarjem; μ) pri lastninski izpremembi posestev, katerih katastralna vrednost ne presega 2000 gld., naj odpadajo pristojbine. g) Poljska zemlja in pašniki se ne smejo izpreminjati v gozde. h) Da se razbremeniti kmečki stan ogromnih zemljiških dolgov, naj se uvede zakoniti moratorij in z državno pomočjo in sodelovanjem zadruž naj se ti dolegovi polagoma amortizujejo. i) Določi naj se v zakonu, da se ne sme noben na zemljišču posojen dolg odpovedati, marveč le po zmerni amortizaciji vračevati. j) Dokler ni zakonitih obveznih zadruž, naj podpira dežela in država slobodne kmečke zadruge in kreditne zavode po Ruff-eisenovem načinu.

(Dalej prih.) — Dobavo železnine za nadvršne železniške zgradbe razpisuje generalno vodstvo drž. železnic javno. Dotične ponudbe je izročiti najdalje do dne 28. oktobra t. l. opoldne in se sicer opozarja na obsežni razglas v „Wiener Zeitung“ in v „Verordnungsbollett des k. k. Handelsministeriums für Eisenbahn und Schiffahrt“, kakor tudi na „Zeitschrift des österreichischen Ingeneur- und Architekten-Vereines“.

— Obrtnih zadrug je sedaj v Avstriji 5317, in sicer od teh največ v Čehih, namreč 379 odstotkov, v Gornji Avstriji 12·4, v Spodnji Avstriji 11·0, na Moravskem 8·8, v Galiciji 8·6, na Štajerskem 6·5, na Tirolskem 4·1, v Sileziji 3·8 in na Solnograškem 2·1 odstotkov. V drugih deželah manj kakor 2%. Izmej teh zadrug je 552 za strokovne obrti 440 za sorodne obrti in 2493 za več nesorodnih obrtij.

Prošnja.

Pokojni moj pobratim in rojak g. Hrabroslav Volarič je zapustil mlado udovo in štiri otročice; najstarejši 7letni deček kaže velik talent za glasbo. Obračam se zategadelj do vseh priateljev pokojnikovih, da bi podpirali udovo v izrejevanju teh sirot in v izobrazbi nadarjenega dečka. — Po vsej Sloveniji pojde se Volaričeve pesmi! Kadarkoli je pri narodnih veselicah kaj čistega dobička, naj se rodoljubi spomnijo nesrečne rodbine pokojnikove.

Volarič je izdal ob svojem trošku več zvezkov skladb; veliko ima po vsej Sloveniji dolžnikov, katerih sveta je dolžnost, da vsaj zdaj poravnajo svoj dolg. — Mnogi gospodje imajo razne Volaričeve rokopise. Lepo prosim, da jih gospodje vrnejo udovi Franciški v Devin ali pa meni. Darovi se objavljajo v „Soci“.

V Gorici, 6. oktobra 1895.

Andrej Gabršček,
tiskar in urednik.

Štev. 4. Deželno gledališče v Ljubljani. Dr. pr. 664.

V četrtek, dné 10. oktobra 1895.

V drugič:

Trubadur.

Opera v štirih dejanjih. Spisal S. Cammarano. Uglasbil J. Verdi. Poslovenil A. Štrito. Dirigent g. Hilarij Benišek. Režiser g. Jos. Noll.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek točno ob 18. uri. Konec po 10. uri zvečer.

Pri predstavi svira orkester slav. c. in kr. pešpolka št. 27. Vstopnino glej na gledališkem listu.

Prihodnja predstava bo v soboto dné 12. oktobra t. l.

Iz uradnega lista.

Izvršilne ali eksekutivne dražbe: Janeza Viranta zemljišče v Lužarjih, cejaneno 1895 gld., (prestavljen) dne 14. oktobra in 19. novembra v Velikih Laščah. Jerneja Kotarja posestvo v Mali Gobi, cejaneno 2320 gld., in Martina Sege posestvo v Litiji (ponovljeno, obe dne 15. oktobra in 15. novembra v Litiji).

Ive Vukšiniča posestvo v Krašnem Vruhu, cejaneno 795 gld., dne 16. oktobra (v drugič) v Metliki.

Mihe Kapelle-ta posestvo v Malih Selih cejaneno 274 gld., in Janeza Verbičarja posestvo v Gribljah, cejaneno 435 gld., in Jurija Rozmana posestvo v Radenci, cejaneno 46 gld. 80 kr., vsi trije dne 16. oktobra in 15. novembra v Črnomlju.

Ivana Krašovca posestvo v Rozalnici, cejaneno 3085 gld., in Ane Vrtin posestvo v Vrtači, cejaneno 180 gld., oba dne 17. oktobra (v drugič) v Metliki.

V zapuščino Janeza Borštnarja spadajoča zemljišča v Polici, cejanja 160 gld. in 150 gld. dne 17. oktobra in 14. novevbra v Zatičini.

Ivana Vaudnuta solastninske, užitne in posestne pravice do posestva vlož. št. 83. in 84. v Postojini, cejanene 140 gld., dne 17. in 31. oktobra v Postojini.

Konkursi: Peter Primšar, neprekoliran trgovec v Podgorici v Velikaškem okraju; konkursni komisar c. kr. dež. sod. svetnik g. Daniel Šuffaj v Velikih Laščah, oskrbnik mase c. kr. notar g. Ivan Globočnik istota. Shod upnikov dne 19. oktobra.

Zakup ribarstva: P. tom jayne dražbe se bode oddalo ribarstvo v zakup za dobo 10 let v zakupnih okrajih. Dražba se bode vršila za ribarski okraj 136 a) „Dr. gatuš“, obsegajoč: Vlahinja gori od malina v Butoraju z ramami izvirkov, namreč Turenšica z vsemi studenčni ami, lužami in meitvamicami in N-rajčica v celi raztežnosti; dalje za ribarski okraj 136 b) „Črnomelj“, obsegajoč: Vlahinjo od malinskega jezu v Butoraju do jezu gonične trombe v Žagarjih in potok Doblička (dotok na levem bregu) v celi raztežnosti studenčico pri Jelševniku, dne 17. oktobra t. l. ob 9. uri v pisarni okrajnega glavarstva v Črnomlju, kjer so zakupni pogoji razgrnjeni vsakemu na vpogled.

Tuji.

8. oktobra.

Pri Slovni: Markus, Eisenmenger, Fröhlich, Herkel, Schott, Lippa, G. les, Kallmann, Sinwald z Dunaja; — Bochner, Gans iz Brna; — Rumetz iz Trsta; — Zawodsky, Spur iz Grada; — Prince iz Zagorja; — Vesel iz Starega trga; — Vičič iz Postojne; — Kalan iz Krškega; — Attender iz Maibora; — Laske iz Krnova; — Brigmman iz St. Lenarta.

Pri Mateti: Weisser, Licert, Rafer, Komorer, Röhin, Šomar z Dunaja; — Schmock iz Kamenca; — Jauchen iz Šluhnova; — Grofinja in grof Hohenwart iz Ravn; — Wenzlickie iz Aleksovce; — Böhm z Badena.

Pri Lloydu: Dr. Vošnjak z Štaarskega; — Božič iz Podrage.

Pri avstrijskem cesarju: Terček, Petrič, Seigl iz Idrje.

Umrli so v Ljubljani:

5. oktobra: Jera Štrukelj, zidarjeva vdova, 91 let, Sv. Petra cesta št. 48. — Vinko Banovec, lončarjev sin, 8 let, Kolizejske ulice št. 16.

6. oktobra: Antonija Dornik, zasebnica, 78 let, Poljanska cesta št. 47. — Janez Knez, delavčev sin, 28 dni, Travniške ulice št. 3.

V deželni bolnicici:

3. oktobra: Elizabeta Nagode, gostija, 57 let. — Marija Kovač, paznikova hči, 9 let.

V hiralnici:

4. oktobra: Franc Pirc, gostač, 82 let.

V otroški bolnicici:

5. oktobra: Karol Johan, delavčev sin, 2 meseca.

Za prebivalce mest uradnika itd. Proti težkemu prebavljenju in vsem nasledkom mnogega sedenja in nujnega duševnega dela je uprav neobhočno potrebno domače zdravilo pristni „Moll-ov Seidlitz-prašek“, ker upliva na prebavljenje trajno in uravnavalno ter ima olajševalen in topilen učinek. Skatilica velja 1 gld. Po poštem povzetji razpošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, na DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarjah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, znamovan z varnostno znamko in podpisom. 3 (4-14)

Tržne cene v Ljubljani

dné 9. oktobra 1895.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, htl.	7 40	Špeh, povojen, kgr.	. 66
Rž,	7 —	Surovo maslo,	. 70
Ječmen,	7 —	Jajce, jedno	. 5
Oves,	6 80	Mleko, liter	. 10
Ajda,	7 —	Goveje meso, kgr.	. 64
Proslo,	7 —	Teleće	. 66
Koruza,	7 20	Svinjsko	. 66
Krompir,	2 50	Koštrunovo	. 36
Leča,	11 —	Pišanec	. 45
Grah,	10 —	Golob	. 16
Fizol,	12 —	Seno, 100 kilo	. 2 15
Maslo,	90 —	Slama,	. 2 15
Mast,	66 —	Drvna trda, 4 metr.	. 7 70
Špeh, frišen,	62 —	mehka, 4	. 5 20

Meteorologično poročilo.

Oktobra	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm. v 24 urah
8.	9. zvečer	730·2	12·8° C	brevvetr.	skoro obl.	
9.	7. zjutraj	729·3	12·0° C	sl. sever	skoro obl.	11·5
"	2. popol.	729·2	18·1° C	pr.m jvzh.	oblačno	

Sredna včerajšnja temperatura 12·8°, za 1·1° nad normalom.

Dunajska borza

dné 9. oktobra 1895

Skupni državni dolg v notah	100	gld. 75	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	" 05	
Avstrijska zlata renta	121	" 20	
Avstrijska kronška renta 4%	101	" 15	
Ogerska zlata renta 4%	121	" 65	
Ogerska kronška renta 4%	99	" 35	
Avstro-ogerske bančne delnice	1063	" —	
Kreditne delnice	403	" 75	
London vista	120	" 25	
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	" 87 ¹ / ₂	
20 mark	11	" 77	
20 frankov	9	" 54 ¹ / ₂	
Italijanski bankovci	45	" 25	
C. kr. cekini	5	" 69	
Dne 8. oktobra 1895.			
1% državne srečke iz 1. 1854 po 250 gld.	152	gld. 25	kr.
Državne srečke iz 1. 1861 po 100 gld.	196	" —	
Dunajs. r. g. srečke 5% po 100 gld.	131	" —	
Zemlj. obč. avstr. 4 ¹ / ₂ % zlati zast. list	121	" —	
Kreditne srečke po 100 gld.	201	" —	
Ljubljanske srečke	22	" 50	
Rudolfove srečke po 10 gld.	23	" —	
Akcije anglo-avstr. banke po 200 gld.	177	" —	
Akcie anglo-avstr. banke po 100 gld. v. v.	585	" 50	
Papirnat. rubelj	1	" 29 ¹ / ₂	

Potritim srečem naznajamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem pretužno vest, da je naša ljubljena mati, gospa

Antonija Koch

inženirjeva vdova

v nedeljo dopoldne, po mučni bolezni, previdena s. s. zakramenti za umirajoče, v 91. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bodo v torek dné 8. t. m. iz hiše žalosti.

Zadušne svete maše se bodo brale v raznih cerkvah.

Priporočamo rajnco v blag spomin in molitev.

Kranj, dné 6. oktobra 1895.

Žalujoči ostali

(1311-3)

Pristno Brnsko sukneno blago za jesen in zimo 1895.

Kupon 3·10 m dolg, za gl. 4.80 iz dobre popolno obleko za goj. gl. 6.— iz flue spode (suknjo, blače,) gl. 7.75 iz flue (je) telovnik) stane samo gl. 10.— iz najfla.

Blago za zloske suknje, za lovec, loden, blago za suknje in blače iz gredašane tkantine v najlepši izberi meter od 2 gld. 25 kr. navzgor in vse drugo blago po povzetju kot poštenu in solidno najbolje znana tovarniška zaloga suknene blage.

Siegel-Imhof v Brnu.

Vzorci zastonj in frankovano. — Jamči se za to, da pošljate odgovarja vzorcem.

Na uvaženje! Slavno p. n. občinstvo se zlasti opozarja, da je sukneno blago, če se direktno naroči, znatnoceneje, nego če se po agentih naročuje. — **Tvrdki Siegel-Im**

Illustrovani modni listi za jesensko in zimsko sezono tvrdke Gričar & Mejač, v Ljubljani, Slonove ulice št. 9, so izoli ter se pošiljajo na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

Dražestne novosti

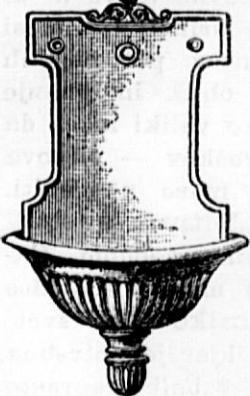
za jesensko in zimsko sezono so na veliko izberže v zalogi.

(1293-3)

I. M. Ecker

oblastveno koncesijonovani vodovodni instalatér
Dunajska cesta št. 7 Ljubljana Dunajska cesta št. 16

priporoča se za točno strokovnjsko izdelovanje vseh v njegovo stroko spadajočih del, kakor

vodovodnih naprav vsake vrste

ventilacijskih naprav z vodnim pritiskom, kopalnišč s pečmi in baterijami, kakor tudi cirkulacijski kopalni pečji, umivalnikov z mramorno ploščo in lavoirjev s kropilom, banje, v kajih se more udobno sedeti, da je le za noge in za otroke, kopalni stoli in posamične kopalne banje s kurjavo in brez kurjave, stranišča (closet), scatlišča, izlivki vitem emalju, cinku ali pa fajenčini od najpriprstje do najfinje vrste, zapiralna za smrad, dežne omare itd.

Zaloga vzorcev in vseh v to stroko spadajočih predmetov.

Popravljanja, predelave in priklepanja točno in ceno.

Proračun stroškov na zahtevanje brez daljnih stroškov.

b (269-8)

Krojač za civilne obleke in raznovrstne uradniške uniforme.

F. Casserman

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4

Solidne cene.

Solidne cene.

se priporoča slav. občinstvu za izdelovanje civilnih oblek po najnovejši fašoni in najpovoljnjejših cenah. Angleško, francosko in tuzemsko robo ima na skladislu. — Gg. uradnikom se priporoča za izdelovanje vsakovrstnih uniform ter preskrbuje vse zraven spadajoče predmete, kakor sablje, meče, klobuke za parado itd.

Poverjeni začetnik c. kr. uniformske blagajnice drž. železnice uradnikov.

VIZITNICE

priporoča po nizki ceni

„Narodna Tiskarna“ v Ljubljani.

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Filiala za Avstrijo:

Dunaj, I., Giselastrasse | Pešta, Franz-Josefsplatz
st. 1, v hiši društva.

Filiala za Ogersko:

st. 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dn. 31. decembra 1894 . . . . . kron 138,416.475.—
Letni dohodki na premijah in obrestih dn. 31. decembra 1894 . . . . . 25,319.668.—
Izplačitve zavarovalnic in rent in zakupnin itd. za obstanka društva (1848) . . . . . 304,342.593.—
Mej letom 1894 je društvo izpostavilo 9233 polic z glavnico . . . . . 78,736'000.—
Prospekti in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge, daje brezplačno

glavna agentura v Ljubljani, na Tržaški cesti št. 3, II. nadstropje
pri Gvidonu Zeschko-tu.

Cement

železniške šine, traverze,
cinkasto in pocinkano ploščevino

železo za vezi

kovanje za okna in vrata

sploh vse, kar se pri stavbah potrebuje, priporoča po zelo znižanih cenah

Andr. Druškovič

trgovec z železnino

(442-49)

Glavni trg št. 10. Ljubljana. Glavni trg št. 10.

Vsaka tretja
srečka dobitek!

Podaj sreči roko.

Ugodne prilike, da se zadene srečke,
kakor jo ponuja

Vsaka tretja
srečka dobitek!

ogerska razredna loterija

še ni bilo, kajti izmej 100000 srečk

imelo jih bode 31.499 denarne dobitke.

Zajetje visokimi dobitki opremljena je ogerska razredna loterija kajti najvišji dobitek znaša v najugodnejšem slučaju

jeden milijon kron.

Izvirne srečke

za I. razred

1 cela 1 desetina 1 dvajsetina
40 kron 4 krome 2 krome

Izvirne srečke

veljavne za oba razreda

1 cela 1 desetina 1 dvajsetina
80 kron 8 krome 4 krome

Pri srečkah, veljavnih za oba razreda, za katere je bil v prvem razredu izreban dobitek, se zajedno z dobitkom p. vrne tudi v naprej vplačana vloga za II. razred.

Naročajo naj se srečke, ako le možno po poštui nakaznici. Prositi se za prav natančen naslov.

Srečke dobi-
vajo se pri

Karol-u Heintze-ju glavnemu nabiralcu

Naslov za brzojavke: Lottoheintze Budimpešta.

Naročniki blagovolijo naj priložiti za poštino 10 beličev, za priporočena pisma 20 beličev,
za vsak izkaz izzrebanih sreč posebej 20 beličev.

Žrebanja nadzorne državne oblast ter se vrše ista v prisotnosti javnega kraljevega notarja.

Žrebanje I. razreda:
od 16. - 19. oktobra 1895.

Žrebanje II. razreda:
od 6. - 12. decembra 1895.

Dobiti izplačajo se v go-
vini, ne da bi se kaka svota
odtegnila.

Budimpešta,
Servitenplatz št. 3.

Vsaka tretja
srečka dobitek!

Izurjenega slovenskega
odvetniškega koncipijenta
vzprejmem.

Dr. Fr. Stor.

(1305—3)

Prodaja se po nizki ceni

hiša

(1308—2)

v Stančah pri Št. Vidu nad Ljubljano.

Okoju hišo je velik drevesni vrt in k posestvu spadajoča njiva. Več se izve pri prodajalki Mariji Merhar v Ljubljani, Pred Škofijo št. 20, I. nadstropje.

za na veter, za zgret zrak in petrolejske
motorje
za poganja-
vodovode
specijalna tovarna. b (445—25)
A. KUNČ. Moravska, Bela cerkev
vsake vrste

ilustrovani prospekti zastonj.

Zelodčne kapljice.

Te kapljice so zeló prospene (provzročujejo slast do jela, razstavljajo sliz, so pomirljive in olajšajoče, ustavljajo krč in krepačjo želodec; rabijo pri napejanju in zapečenosti, preobloženem želodci z jedili in pičačami i. t. d.)

Steklenica z rabilnim navodom velja 20 kr., tucaj 2 gld., 3 tuaste samo 4 gld. 80 kr.

Priporoča jih

Lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani. (822-40)

Pošiljajo se vsak dan po pošti proti povzetji.

Gostilna v najem.

V velikem trgu na Kranjskem odda se lepo in ugodno prenovljena gostilna prenočiščem v najem. Trg je 20 minut od južne železnice oddaljen, v njem se nahaja c. kr. okrajsko sodišče in davkarija, je v plodovitem kraju, z zdravim obnemjem, z dobro obiskanimi sejmi. Gostilna obstoji že 40 let, je brez konkurenco, s tremi sobami za goste in z devetimi sobami za tujece in potnike, s kuhinjo, kletjo, ledenico, hlevom, zidano šupo za več velikih voz, z dvema dvoranama, jedna ugodno prirejena za kavarino, kakerše še ni v trgu. **Mesarski obrt v hiši.** Poleg lep vrt s pokritim kegljiščem. Najemščina je primerno cenena. Vse s hišno opravo. — Pogoje pove iz prijaznosti upravnštvo „Slovenskega Naroda“. (1287—2)

Najfinejši

Prosekar

se dobiva v gostilni

„Pri belem volku“

(„zum weissen Wolf“) (1310—3)

liter po 48 kr.

P. n.

Približujoča se jesenska in zimska sezona daje mi povod, da iznova opozarjam na svoje proizvode, ki so si pod imenom „Ditmar-svetiljke“ pridobili svetovno slavo in ki se od leta do leta bolj razširjajo. — Stagnacija je nazadek! Po tem principu sem si neprestano prizadeval, da do svetiljk toliko gledé palilnika, **DITMAR** sežem spopolnitev petrolejskih kolikor gledé oblik in vnanje posrečilo v tako veliki meri, da se zdaj povsod tam, kjer se oni način razsvetljave, ki provzroča več stroškov — plinova in električna razsvetjava — iz gospodarskih ali lokalnih razlogov ne more uporabiti, kjer se pa žli močnih svetlobnih efektov, zamore uvesti razsvetljava z „Ditmar-svetiljkami“ in sicer z najstni opozarjam spoštona moje „astralne lobno močjo 58 do 150 sveč, ki so se v velikih prostorih in povsod tam, kjer je potrebna posebno briljantna razsvetjava, n. pr. v salonih, restavracijah, kavarnah, v bolj preprosto izdelanih objektih za pisarne, šole, tovarne, delavnice itd. izkazali kot neobhodno potrebni. Vsled prebogate svoje zastenskih svetiljk, stebernih stawk, latern, svetilnic, loge visečih, namiznih in svetiljk in svetiljk s podzem v prijetnem položaju, da zamorem vsem mogočim zahtevam gledé razsvetljavne stroke in v vsako svrhu: za salone, za kleti, za veže, za dvorišča in za ceste takoj ustreči.

Ditmar-svetiljke ae mogó naročiti v vsaki boljši trgovini s svetiljkami.

R. DITMAR

c. kr. deželno priv. tovarna za svetiljke in kovinsko blago

D U N A J

III., Erdbergstrasse 23—27, Schwalbengasse 2—4.

(1266—3)

Banka in menjalnica

J. C. MAYER
v Ljubljani

nahaja se od danes naprej

(1202—8)

v Grumnikovi hiši, Dunajska cesta št. 6

zraven Piccolijeve lekarne.